

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertium est mysterium finalis conclusionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

super Missus est Jo. CXXXVII

esse q̄ pepit: et q̄ mater esset q̄ virgo p̄
maneat. Tercia p̄iunctio est p̄ila z secūda
inferior: sed nō min⁹ fortis. Dix̄ em̄ quō
co: humanū fidē his duob⁹ accommodat:
quō credi potuit q̄ de⁹ hō esset: et q̄ vir-
go p̄māit q̄ pepisset. T̄bi em̄ portavit stel-
la solē: palmes vitē: riuul⁹ fontē: filia p̄ez
creatura creatorē. Hec Ber. P̄z itaq; i
cōprehēnsibilis opis magnificētia quā ostē-
dit angelus: cū dixit. Sp̄s illi tū s̄ lupueni/
et i te zc. **S**ecūdo adducit agel⁹ admirabi-
lē exēplū eidentia: cū dixit. Et ecce helisa-
bet cognata tua z ip̄a p̄cepit filiū in se. sua.
Et hic mētis est sermō illi q̄ vo. sterili q̄. di.
vt facili⁹ credas: ecce Helisabet cognata
tua z ip̄a p̄cepit filiū in senectute sua: cuz
nō vocaret sterili p̄pter iadudū notā sterili-
tatis eius. hoc etia addidit angel⁹: sicut di-
xit Bern. vt gaudiū gaudio cumularer.

Tercio subiūgit irrefragabilē rōis effi-
caciā: cū dixit: qz nō erit impossibile quod
deū oē verbū. Quia em̄ exēplū p̄ fidei con-
firmatiōe adductū sup⁹ nō est vsq; qz p̄-
fectū qz vix mltō mai⁹ est virgine p̄cepit
parere q̄ s̄ qz z sterili. T̄o adducit ange-
lus rōis efficaciā ex dei oipotētia di. **Q**z
nō erit impossibile ap̄ deū oē verbū: id ē
ois res digna p̄bo: siue oē qd̄ ip̄e dñs ver-
bo p̄miserit: qz vt dicit Ps. Ip̄e dixit z fa-
cta sunt zc. Vel oē verbū. i. oē qd̄ est ab i-
tellectu p̄ceptibile qd̄ vix p̄radictōz nō
includit.

Tertium est mysterium final

conclusionis: vix cū dixit br̄a p̄go: Ecce an-
gella dñi f. m. f. m. verbū tu. Circa hoc my-
steriū intueri z p̄replare o aia deuota q̄lit
est ibi tota trinitas p̄sens: i r̄sionē huius
singlar̄ filie sue expectās: **H**editare etiā
q̄lter ip̄e angel⁹ cū reuerētia dñam suam
aspicit z eius p̄udentiā atq; humilitatez
p̄replaf. Aug⁹ in q̄dam sermō. sic alloq̄tur
virginē. Jā audisti maria quō fiet hoc: re-
spōde nuc verba vite: Audisti quō fiet h:
qz sp̄s ana⁹ supueniet i te vt plē gignas
et p̄ginitatē nō amittas: filiū p̄feras z p̄-
partū incorrupta p̄maneat. **O** br̄a maria
secū oē captiū tuū de p̄carur assensuz te
dñā mōs sue fidē oblidē fec̄. Noli morari
virgo mōcio festināter r̄nde verbū z suscipi
pe filiū. Da fidē z senu p̄tutē. Ecce (inq̄t)

ancilla dñi: fiat mihi s̄m̄ v̄bū tuū. Hec
Aug⁹. Et Ber. Audisti virgo qz p̄cipi-
es: audisti qz nō p̄ hoiez: sed p̄ sp̄s sanctū:
expectat angel⁹ r̄nsū tuū vt reuertat ad
dñm q̄ misit illū. Expectam⁹ z nos o dñā
verbū misatiōis q̄s misabilis p̄mitit. **H**ec
ita dānatiōis. Ecce z p̄eciū tibi offertur
n̄se salutis statimq; liberemur si consen-
tis. Hoc a te virgo p̄ta supplicat flebilis
adā cū misera sobole sua exul de paradī-
so. Hoc d̄ d̄: **H**ec z flagitat ceteri patres
tui q̄ z ip̄i habitāt in regiōe v̄mbre mortis
Hoc totus mūdus expectat **O** dñā r̄nde
verbū qd̄ terra: qd̄ inferi: qd̄ expectant z
et sup̄: r̄nde verbuz: z suscipie verbū: p̄fer
tuū z suscipie diuinū: emitte transitorū et
amplectere sempiternū. Hec Bern. Sic
itaq; tandē prudētiss̄a virgo audiat an-
geli sermonib⁹ (vt pie credit) p̄funda de-
uotione flexis genib⁹: manib⁹ iunctis z ex-
p̄stis z oclis ad celū eleuatis cū inextima-
bili humilitate prulit de Meratiōnū ver-
bū toto cordis affectu audiendū: di. Ecce
ancilla dñi. q. di. nō mee sed illi⁹ p̄ratis sū:
fiat mihi s̄m̄ v̄bū tuū. **A**uf. **O** fides dō
accepta: o hūilitas deo grata. o obediētia
q̄ sacrificio deo locūdi⁹ oblata. **O** subli-
mis virgo dei m̄r. **O** mater hūilis ancil-
la dñi. Quid sublim⁹ esse possit: z qd̄ hu-
milis sentire possit. Hec ille. **P**redicta
igit sacratissima virginis verba virtutes
redolēt inextimabiles. **P**rimo em̄ ibi tā-
gatur inextimabilis obediētie p̄p̄ritudo:
cū dicit: Ecce. Hec itaq; obediētia tanta
fuit qz nunq; deo grator: acceptiorq; in ali-
q̄ alta creatura siue hoie siue angelo inue-
niri possit. Aug⁹. **O** felix obediētia. **M**in-
signis gr̄a qz dū hūiliter fidē dedit celi in se
opificē incorpauit: impleuit in ea dñs qd̄
dudū p̄dixerat: **O**bediam volo p̄ q̄ s̄ a
criticū. Hec fuit vere obediētia oī sacrifi-
cio grator. Hec voluntas cunctis hostijs
acceptior. **S**ecūdo tangit admirabilis hu-
militat̄ plenitudo: cū dicit: ancilla dñi. **B**er.
Mater dei eligit z ancillā se noiat: nō in
diocris reuera hūilitat̄ insigne est oblata
tāta gl̄ia nō obliuisci hūilitatē: nō magnū
est hūilem esse in abiectiōe. magna p̄ius
et rara hūilitas honorata. Hec ille. Sic
em̄ d̄ Ber. Decebat qz sic p̄ sup̄ d̄a eue-
mōs i mōz irrauit: ita p̄ humilitatē ma-

Ber. De annūciatōe dñica

rie vite introitus pandere. Hec ille. Beata igitur virgo est luminare quod minuit in sui summatione. **Ecc. xliij.** Juxta illud **Ecc. i.** Quāto magnus es humilia te in omnibus. **Contra** hoc gloriānt plures et extollunt de genere de diuitijs: de honoribus: de pulcritudine. **Eccl. iij.** Eleuati sunt filie sion et ambulauerunt extento collo etc. **Tertio** tanquam inexplicabilis desiderij seu deuotionis cellitudo: cum dicitur fiat mihi secundum uerbum tuum. **Tunc** enim incomprehensibili quodam lumine fidei inter excellentissime illustrata fuit ad deo ut de se ipso incarnando nihil sentiret diminutum. **Tāq̄** feruenti charitate cum deo fuit inextimabiliter coniuncta ut creatura non sufficeret illud cogitare. **Id** mirabili quodam fidei deuotione et inextimabili charitate de siderio dicit. **Fiat** mihi secundum uerbum tuum. **Huius** perfectio eorum qui deum dilexerunt fuit unquam in eo excessu dilectionis quod ipsa feruebat. **Quod** armariū diuine gratie. **Quod** templū diuine misericordie. **Quod** fons pietatis. **Quod** fons castitatis. **Quod** puteus humilitatis. **Quod** plenitudo prudentie. **Quod** plenitudo gratie quod sola fuisti digna portare regem celorum. **Sicut** iuxta hoc quod retere posset aliquis. **Utrū** beata uirgo meruit fieri mater dei. **Rūdet** **Boñ. in. ij. dist. iij. q. q.** triplex est meritū: condigni: congrui: et digni. **Primum** est meritū condigni quod quod ex tanta charitate meret tantam gloriam et hoc merito non potuit uirgo mereri concipere filium dei. **Hoc** enim excedit omne meritū: siue ei dicamur deum fieri hominem: siue mulierem fieri matrem dei: utrumque est supra statum qui competit creature. et ideo tam hoc quam illud fuit pure benignitatis et gratie. **Secundum** est meritū congrui quo peccator dicitur gratiam mereri cum ad eam se disponit: et sic beata uirgo ante incarnationem meruit concipere filium dei: quoniam in nimia sui puritate: humilitate: et benignitate idonea erat ut efficeret mater dei. **Tertium** est meritū digni quo scilicet uir iustus orans pro alio meretur exaudiri. **Et** hanc etiam merito meruit beata uirgo concipere christum post angelicam annunciationem: tunc enim spiritus sanctus in eam copiosissime descendit non indispositam si bene consideremus quid contineat in illis uerbis que uirgo sacratissima concludendo angelo dicit. **Et** ecce ancilla dñi etc. **Tanta** enim humi-

litate et obediētia plena erat: tāto fidei lumine illustrata: tātoque ardore diuine charitatis inflāmata quod digna fuit ut esset mater: sicque merito digni meruit concipere filium dei. **Nota** hic differentia inter meritū digni et digni: quia merito digni aliquis ius habet in re: non autem merito digni quis ex se ualeat ut sibi des. **Pro**lati igitur super dicit uerbis ab ore regino subito sine mora in utero uirginali concipit deus homo. **Pro**mo inquit quod ad animam gratia et sapientia plenius atque perfectus: et quod ad corpus etiam ab instanti conceptionis plene atque integre format. **Non** igitur fecit dominus super terram: mater circumdedit uirum. **Non** ut Augustinus dicit. **For**matio corporis christi fuit perfecta in principio sue conceptionis quantum ad omnia lineamenta membris: sed quantum ad debitas proportionateque proficiebatur successiue. **Sub**stitutaque post uirginis uerba incarnatio est diminuta: et ad dominum statim reuersus est angelus. **Aug.** in quodam sermone. **Ecce** inquit maria ancilla domini: fiat mihi secundum uerbum tuum. **Rec** mora reuertit nuntius: et uirginali thalamū ingreditur christus. **Efficit** subito pregnas beata dei genitrix: et cuncta per secula predicatur hec felix. **Con**cepit mox ad credulitate uerbi: uirilis ignara consortij. **Ex**ultat igitur maria: et matrem se leta miratur: et de spiritu sancto concipisse se gaudeat. **Hec** Augustinus. **Quanta** contemplationis dulcedine rapiebat hec sacratissima uirgo cum se tam mirabiliter concipisse meditabatur cum se matrem pariter et uirginem cognoscebat: matrem inquit non cuiusquam: sed dei. **Cum** se cernebat eum in utero suo gestare qui creator est et dominus celi et terre. **Pro**fecto non est possibile cogitare quanto dulci amoris ardore est uabatur: quantas sine intermissione gratias domino referebat cum bene mane salutis precium in utero se habere cogitabat. **Re**uera inexplicabili mentis leticia de tanti operis nouitate exultabat quod nouam prolem nouo modo ipsa noua mater conceperat et in utero uirginali sine quocumque grauiamine deum uerum et hominem batulabat. **Aug**ustinus in quodam sermone. **Hec** est illa nouitas Hieremie prophete uaticinio prenuiciata. **Fac**iet inquit in nouum dominus super terram: femina circum-

abit virum. O femina super feminas be-
nedicta que viri omnino no no ut et viru
suo vtero creu dedit. Hec Augustin. Ex
dictis itaq; premlari possum? q admitt
rabile: q; solennissimum atq; excellens
mū est opus incarnationis diuine. Opus
quidem nouū atq; singularissimum to-
tum delectabile nobis: totum secundum
omni reuerentia atq; deuotione suscipien-
dum et cum assidua gratiarū actione reco-
lendū. Cauēamus itaq; ne ingrati sim-
tante dei benignitati: tā inextimabili cha-
ritati creator: tante dulcedini domini no-
stri erga nos indignos seruos suos q; no-
stre humanitatis formā assumere voluit
vros sue diuinitatis tribueret esse par-
ticipes. Sic itaq; incarnato p nobis do-
mino tota deuotione famulemur: sic eum
totis animi precordijs veneremur: sic ei
indeclinenter toto corde gratias agere stu-
deam? vt benedicte incarnationis sue fru-
ctū percipere et ad sue diuinitatis clar-
tutem pertinere felicitate mereamur: amē

Nota circa hoc quod in euangelio dicitur:

Ad virginē desponsatā viro zc. q; in-
ter mariā z ioseph fuit pssimū matrimo-
niū: vt declarat magr in. iij. sen. dist. xxx.

allegans augustinū dicentē: q; inter eos fu-
it pfectū iugitiū. pfectum quidē in scititate

Sactiora em sunt iugia pari voto cōtri-
nentiū. Hoc autē declarat doctor subtilis

in. iij. di. xxx. di. q; in tractu matrimoniū
est mutua datio eozpor ad copulā carna-

lem nō nisi sub cōdicioe implicita. s. si pe-
tarur. Unde cōtrahentes cū pposito sta-

tim vouendi castitatem vere cōtrahunt.

Ubi est ergo certitudo simpliciter q; nū-
q; petetur carnalis copula: ibi cōtractus

matrimoniū in nullo preiudicat voto ca-
sticatis. Hic autem fuit talis certificatio.

Ecq; enim Matth. j. habemus: q; angelus
intrauit ioseph: dicens: Noli timere accipe

Mariā coniugē zc. Vultō magis indu-
bitanter est tenendū q; Mariā per ange-

lum vel immediate a deo anteq; despon-
saretur ipsi ioseph: fuit certitudinalitē edo-
cta: Noli timere accipere Ioseph virum

tuū: Ecce enī spiritus sanctus dabit euz
casten virginitatis tue. Illud autem qd
dicitur. evj. q. j. ca. Sunt quidam, videlz
vouentib; castitate nō solū nubere: s; z velle

nubere damnabile est. De illis itelligēdū
est quib; non cōstat certitudinalitē q; nun-
q; talis vsus matrimoniū petet. Hec scotus
Quod etiā dicit Hieronymus aduersus hel-
uidiū: q; ioseph potius marie fuit cūspis
maritus. Hoc est intelligendū pur in no-
mine mariti intelligit actus matrimoniū.
Loquit enī hieronymus cōtra hereticos q;
dicebāt mariā carnalitē quēisse cū ioseph

Sermo de bñs vrgine quādo legit euāge-
liū illud Loquēte iesu ad turb. zc. Lu. xj.

Loquēte ie

su ad turbas extollēs vocē
quedā mulier de turba dicē

illi. Beatus venter q; te portauit. zc. Lu.
xj. Si deū in sanctis singulis laudare deb-

em? pculdubio in sua glōsa atq; dignis-
sima matre mariā eū frequentius atq; deu-

otius laudare z venerari nos oportet: eo-
in q; deuotius quo certiores sumus p eaz

nobis eterne salutis reparatiōē aduenis-
se: z per eius interuentū gratiā apud deū

nos inuenire posse. Hec ē ei mater salutē
et gratie. Ut autem in hō euangelio spe-

ciali laudis materiam accipiamus: in-
telligendum est q; ibi de tribus psonis fic-

mentio specialis. **P**rima. De perso-
na que laudem dedit: vel sic. De perso-

na laudis prolatiua. Hec est mulier d tur-
ba que pponitur nobis imitabilis prop-
sancitatem. **S**cōda de psona cui laus

dada fuit. Vel sic. De psona laudis recep-
ptiua. Hec est virgo mariā q; pponit nobis

venerabilis ppter dignitatē. **T**er-
tia de persona q; laudis causam contulit.

Vel sic. De psona laudis causatiua. Hec
est ples virginea q; pponit nob admirabi-

lis ppter pietatem.

Prima igit est psona q; laudē dedit
virginali vtero dicēs ipsi tñō. Bea-

tus venter q; te portauit zc. Hec autē
mulier cōmēdabilis est ex sua deuotione et

modo laudandi ppter tria.

Primo quia inchoatio sue laudatiōis
fuit ab humilitate (uētī charitate)

Scōdo quia psecutio eius fuit cum ser-

Tertio q; psumatio ei fuit eā cordis z
intentiōis puritate. Primo quia inchoa-

tiō laudatiōis sue fuit ab humilitate.

